

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A.Vivulskio g. 11, LT-03610 Vilnius, tel. (8 5) 266 8176, (8 5) 266 8169, faks. (8 5) 266 4209,
el. p. post@socmin.lt, <https://socmin.lrv.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 1886 03515

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2018 -07- 2 4 Nr. (11.1-53) SD- 4114

DĖL NUTARIMO PROJEKTO

Vykdydami Ministro Pirmininko pavedimą, įformintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanclerio 2018 m. birželio 29 d. rezoliucija Nr. S-2224, parengėme ir teikiame Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso 118 straipsnio 4 dalies pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-1995“ projektą (toliau – Projektas).

Projektu siūloma nesvarstyti Lietuvos Respublikos darbo kodekso 118 straipsnio 4 dalies pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-1995 dėl Projekte nurodytos priežasties. Be to, Darbo kodekso nuostatų keitimas bus svarstomas vėliau, jau esant Darbo kodekso įgyvendinimo stebėsenos rezultatams bei suformuotai teismų praktikai.

Kartu atkreipiame dėmesį, kad siūlymas pasyvųjį budėjimo laiką įskaityti į darbo laiką, darbdaviui mokant visą darbo užmokestį kaip už atliekamas funkcijas, yra neproporcingas, nes pasyviai budint namuose neatliekamos jokios darbo funkcijos, darbuotojas tuo laiku tik turi būti pasirengęs jas atlikti, o darbo užmokestis mokamas už darbo funkcijų atlikimą. Šiuo metu nustatyta, kad už pasyvųjį budėjimą namie turi būti mokama ne mažesnė kaip 20 procentų dydžio vidutinio darbo užmokesčio per mėnesį priemoka už kiekvieną budėjimo ne darbovietėje savaitę.

Dėl Europos Sąjungos Teisingumo Teismo 2018 m. vasario 21 d. sprendimo byloje *R. Matzak prieš Ville de Nivelles* (Belgija) (toliau – ESTT sprendimas) pažymėtina, jog aiškinimas, kad budėjimas namuose, kai darbuotojas nuo darbdavio skambučio per trumpą laiką (byloje – per 8 minutes) privalo atlikti pareigas, pripažįstamas darbo laiku, yra naujas. Dar 2017 m. Europos Komisija aiškinamajame komunikate dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/88/EB dėl tam tikrų darbo laiko organizavimo aspektų (2017/C 165/01) nurodė, kad „dėl darbo laiko apibrėžties Teismas yra pateikęs konkrečių gairių, visų pirma *SIMAP*, *Jaeger* ir *Dellas* bylose. Jis nusprendė, kad visą darbuotojų budėjimo laiką reikia laikyti darbo laiku, kaip apibrėžta direktyvoje, jeigu jie tuo metu privalo būti darbo vietoje, ir priešingai – jei darbuotojai turi būti visada pasiekiami, tačiau neprivalo būti darbdavio nurodytoje vietoje (tai taip pat vadinama tarnyba pagal iškviatimą), darbo laiku reikia laikyti tik tą laiką, kuriuo iš tiesų teikiamos paslaugos“.

ESTT sprendime taip pat nurodyta, kad Europos Sąjungos valstybės narės gali nustatyti darbo laiką ir poilsio laiką, kurie yra daug palankesni darbuotojui, nei nustatyta direktyvoje. Be to, jame taip pat nurodyta, kad apmokėjimas už budėjimo laiką nacionalinėje teisėje gali būti nustatytas kitoks nei už darbo laiką arba budėjimo laikas gali būti visai neapmokamas.

Lietuvos Respublikos darbo kodekse numatytas budėjimo laiko apmokėjimas (20 proc. dydžio vidutinio darbo užmokesčio per mėnesį priemoka už kiekvieną budėjimo ne darbovietėje savaitę) bei nustatyta jo trukmė: toks budėjimas negali trukti ilgesnį kaip nepertraukiamą vienos savaitės per keturias savaites laikotarpį ir asmuo negali būti skiriamas pasyviai budėjimui namie tą dieną, kurią jis nepertraukiamai dirbo ne mažiau kaip 11 valandų iš eilės (Darbo kodekso 118 straipsnio 4 dalis). Todėl manytume, kad, esant tokiam reglamentavimui,

budėjimo namie laikas yra sureguliuotas (priešingai nei poilsio laikas, už kurį nėra mokama ir jam nėra nustatytos maksimalios laiko ribos), todėl iš esmės neprieštaraujama ESTT sprendimui.

Budėjimo namuose laiką įtraukus į darbo laiką, turėtų būti keičiama ir bendra budėjimo laiko trukmė, atsižvelgiant į Darbo kodekso 114 straipsnio 1 ir 2 punktų nuostatas (pvz., darbuotojai negalėtų budėti namuose po darbo, nes būtų viršyta maksimalaus darbo laiko trukmė), ir budėjimo namuose laiko apmokėjimas būtų įtraukiamas į vidutinio darbo užmokesčio skaičiavimą, o tai gerokai sumažintų vidutinio darbo užmokesčio dydį. Taigi pablogėtų darbuotojų garantijos, jiems einant atostogauti, gaunant vidutinį darbo užmokestį ir pan.

Atsižvelgiant į tai, kad Projektu teikiama Lietuvos Respublikos Vyriausybės išvada dėl Lietuvos Respublikos Seime svarstomo teisės akto projekto, numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas neatliekamas.

Projektas (TAIS Nr. 18-8600) 2018 m. liepos 10 d. buvo pateiktas išvadoms gauti Lietuvos Respublikos valstybinei darbo inspekcijai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, Europos teisės departamentui prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos, Trišalėje taryboje atstovaujančioms įstaigoms ir organizacijoms: Finansų ministerijai, Ūkio ministerijai, Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijai, Lietuvos profesinei sąjungai „Solidarumas“, Lietuvos paslaugų sferos darbuotojų profesinei sąjungai, Lietuvos pramonės profesinių sąjungų federacijai, Lietuvos profesinei sąjungai „Sandrauga“, asociacijai „Investuotojų forumas“, Lietuvos pramonininkų konfederacijai, Lietuvos verslo konfederacijai, Lietuvos darbdavių konfederacijai, Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmams, Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmams.

Išvadas dėl Projekto pateikė Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, Europos teisės departamentas prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos ir Lietuvos Respublikos valstybinė darbo inspekcija prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos.

Į pirmą ir antrą Teisingumo ministerijos pastabas atsižvelgta – papildyti Projekto 1 (pateikta informacija dėl galimo Europos Sąjungos teisinio reguliavimo tobulinimo) ir 2 (detalizuota įstatymo projekto neatitiktis ESTT sprendimo nuostatomis) punktai. Dėl trečiosios pastabos informuojame, kad, kaip jau buvo minėta anksčiau, Darbo kodekso nuostatų keitimo poreikis bus svarstomas vėliau.

Kitos išvadas pateikusios institucijos dėl Projekto pastabų neturėjo.

Projektas paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje.

Projektą parengė Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės skyriaus vyresnioji patarėja Rūta Juršaitė (tel. 266 4292, el. p. ruta.jursaitė@socmin.lt).

PRIDEDAMA:

1. Projektas, 2 lapai.
2. Suinteresuotų institucijų išvados, 3 lapai.

Sveikatos apsaugos ministras,
pavaduojantis socialinės apsaugos ir darbo
ministrą

Aurelijus Veryga